BAB KETIGA

BAB KETIGA

PAKEJ SIJIL TERBUKA (SIJIL PELAJARAN MALAYSIA) DAN PERKAITANNYA DENGAN FALSAFAH PENDIDIKAN NEGARA, KURIKULUM BERSEPADU SEKOLAH MENENGAH SERTA PENGISLAMAN ILMU.

FASAL SATU: PAKEJ SIJIL TERBUKA (SIJIL PELAJARAN MALAYSIA) KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA: PERSPEKTIF SEJARAH DAN PELAKSANAAN

1. SEJARAH PENGENDALIAN PEPERIKSAAN PERSIJILAN DI MALAYSIA

Secara umumnya pengendalian peperiksaan berpusat yang diuruskan oleh pihak kerajaan di Malaysia bermula pada 3 Mei 1956, setelah sebuah Lembaga Peperiksaan ditubuhkan yang dikenali pada masa itu sebagai Unit Peperiksaan di Kementerian Pelajaran.¹⁶⁷ Penubuhan Lembaga Peperiksaan tersebut adalah rentetan daripada Laporan Penyata Razak (1956) yang mengesyorkan supaya diwujudkan dasar Pendidikan Negara yang ulung dan perlunya sebuah Lembaga Peperiksaan bagi melicinkan pelaksanaan pendidikan tersebut khusus dalam sudut penyeragaman.¹⁶⁸

Sebelum tertubuhnya Lembaga Peperiksaan ini, peperiksaan dijalankan mengikut keperluan sekolah tertentu ataupun mengikut peperiksaan luar negeri

¹⁶⁷ Maklumat Dokumen dan Wawancara dengan Encik Shahril Mohd Kharib, Pegawai Kanan (Kordinator Khas) Lembaga Peperiksaan Malaysia pada 18/6/201. Lihat juga Laman Web Lembaga Peperiksaan Malaysia. <http://www2.moe.gov.my/~lp/penubuhan>
Htm. , 26 Disember 2001

¹⁶⁸ *Ibid*

BAB KETIGA

PAKEJ SIJIL TERBUKA (SIJIL PELAJARAN MALAYSIA) DAN PERKAITANNYA DENGAN FALSAFAH PENDIDIKAN NEGARA, KURIKULUM BERSEPADU SEKOLAH MENENGAH SERTA PENGISLAMAN ILMU.

FASAL SATU: PAKEJ SIJIL TERBUKA (SIJIL PELAJARAN MALAYSIA) KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA: PERSPEKTIF SEJARAH DAN PELAKSANAAN

1. SEJARAH PENGENDALIAN PEPERIKSAAN PERSIJILAN DI MALAYSIA

Secara umumnya pengendalian peperiksaan berpusat yang diuruskan oleh pihak kerajaan di Malaysia bermula pada 3 Mei 1956, setelah sebuah Lembaga Peperiksaan ditubuhkan yang dikenali pada masa itu sebagai Unit Peperiksaan di Kementerian Pelajaran.¹⁶⁷ Penubuhan Lembaga Peperiksaan tersebut adalah rentetan daripada Laporan Penyata Razak (1956) yang mengesyorkan supaya diwujudkan dasar Pendidikan Negara yang ulung dan perlunya sebuah Lembaga Peperiksaan bagi melicinkan pelaksanaan pendidikan tersebut khusus dalam sudut penyeragaman.¹⁶⁸

Sebelum tertubuhnya Lembaga Peperiksaan ini, peperiksaan dijalankan mengikut keperluan sekolah tertentu ataupun mengikut peperiksaan luar negeri

¹⁶⁷ Maklumat Dokumen dan Wawancara dengan Encik Shahril Mohd Kharib, Pegawai Kanan (Kordinator Khas) Lembaga Peperiksaan Malaysia pada 18/6/201. Lihat juga Laman Web Lembaga Peperiksaan Malaysia. <http://www2.moe.gov.my/~1p/penubuhan>
Htm. , 26 Disember 2001

¹⁶⁸ *Ibid*

seperti Overseas School Certificate (OSC). Memandangkan berlakunya banyak kecelaruan di dalam peperiksaan dan persijilan yang tidak berpusat. Maka penyata Rahman Talib (1960) telah menyokong Penyata Razak (1956) iaitu mengesyorkan perlunya ditubuhkan sebuah Lembaga Peperiksaan yang menguruskan peperiksaan dan persijilan secara berpusat¹⁶⁹.

Apabila Akta pelajaran dibentuk pada tahun 1961 beberapa seksyen mengenai peperiksaan dan persijilan telah digubal. Akta Pelajaran 1961 kemudiannya telah digubal dan dipinda sekali lagi menjadi Akta Pendidikan 1996 (Akta 550). Merujuk seksyen 67, di dalam Akta tersebut :-

“Menteri memberi kuasa kepada Pengarah Peperiksaan untuk melaksanakan penilaian bagi murid di sekolah rendah dan menengah berdasarkan cara dan taraf pencapaian yang ditetapkan oleh Menteri”¹⁷⁰.

Dalam seksyen 67 tersebut jelas menunjukkan bidang kuasa Lembaga Peperiksaan di dalam mengurus peperiksaan dan persijilan secara berpusat. Seksyen 67, Akta Pelajaran (1961 pindaan 1996) ini dilakukan dengan mengambil kira Laporan Jawatan Kuasa Kabinet (1979) yang menyimpulkan bahawa ruginya negara jika peperiksaan tidak dilakukan secara berpusat. Seperti akuan jawatan kuasa kabinet

“Memandangkan bahawa pada ketika ini berjenis-jenis peperiksaan dikendalikan oleh banyak Institusi, terutama diperingkat selepas tingkatan V, dan ada diantara peperiksaan ini tidak berfaedah kepada murid-murid dan negara, maka adalah diperakukan bahawa Pengarah Peperiksaan diberi kuasa untuk melarang sesuatu

¹⁶⁹*Ibid*

¹⁷⁰Kementerian Pendidikan Malaysia (1998)*Akta Pelajaran, 1961 Pindaan 1996 (Akta 550)*, Kuala Lumpur : MDC Penerbit Pencetak Sdn. Bhd. ,h. 105.

peperiksaan itu daripada dikendalikan ,sekiranya peperiksaan itu difikirkan bertentangan dengan atau menjejaskan kepentingan negara, kecuali peperiksaan-peperiksaan yang di bawah kuat kuasa Majlis Peperiksaan Malaysia “¹⁷¹.

Oleh yang demikian, bagi mengukuhkan lagi bidang kuasa yang sedia ada,

Seksyen 69 pula menjelaskan:-

“ Tiada seorang pun atau tiada suatu Institusi Pendidikan pun boleh mengendalikan, membenarkan atau menyebabkan diadakan atau dikendalikan atau dengan apa-apa cara terlibat dalam pengadaaan atau pengendalian, apa-apa peperiksaan bagi mana-mana calon persendirian tanpa mendapatkan kelulusan bertulis Pengarah Peperiksaan terlebih dahulu“.¹⁷²

Mengorak langkah daripada seksyen tersebut maka peperiksaan dan persijilan yang diiktiraf oleh pihak kerajaan di peringkat pengajian menengah hanya dikeluarkan oleh Lembaga peperiksaan Malaysia sahaja. Selain daripada sijil yang dikeluarkan oleh badan tersebut adalah tidak diiktiraf. Oleh yang demikian bermula daripada Penyata Razak (1956), Lembaga Peperiksaan telah mula menjalankan peperiksaan sendiri selain daripada mengendalikan peperiksaan Cambridge. Umpamanya Peperiksaan Kemasukan Sekolah Menengah Malaya (Malay Secondary School Entrance Examination (MSSEE)) dan Sijil Rendah Pelajaran (Lower Certificate Of Education (LCE))¹⁷³.

Selepas perakuan Laporan Rahman Talib (1960), Lembaga Peperiksaan telah memperluaskan persijilan kepada pengendalian dan pelaksanaan dengan

¹⁷¹Kementerian Pendidikan Malaysia (1979),*Laporan Jawatan Kuasa Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran*.Kuala Lumpur : Percetakan Naz Sdn. Bhd.,Para 123.1,h. 70

¹⁷²Akta Pelajaran (1998),*Op. Cit*,h. 106

¹⁷³*Ibid*

mewujudkan kemasukan mata pelajaran elektif dalam peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (LCE / SRP), Peperiksaan penilaian Darjah V (PPDL), Peperiksaan Sijil Pelajaran Vokasional Malaysia (SPVM) dan Ujian Diagnostik Darjah 3 (UDT).¹⁷⁴

Corak pengendalian peperiksaan dan persijilan sekali lagi berubah, apabila Jawatan Kuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran mengeluarkan laporan kabinet (1979) iaitu perlunya dilaksanakan Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah (KBSR) dan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM). Bermula daripada saat itu, Lembaga Peperiksaan Malaysia telah membuat penyesuaian dalam sistem peperiksaan untuk memenuhi hasrat dan kehendak kurikulum, sejajar dengan Falsafah Pendidikan Negara (FPN)¹⁷⁵. Antara penyesuaian yang dilakukan dalam fasa ini adalah mewujudkan Ujian Peperiksaan Sekolah Rendah (UPSR) yang dilaksanakan bagi pelajar tahun 6 untuk menggantikan Peperiksaan Penilaian Darjah 5 (PPDL), mewujudkan Penilaian Menengah Rendah (PMR) bagi calon tingkatan 3 bagi menggantikan Sijil Rendah Pelajaran (SRP). Sementara menyesuaikan peperiksaan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) supaya ianya selari dengan kehendak Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM)¹⁷⁶.

Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) yang mula dilaksanakan (1989), telah menjadi titik tolak kepada pelaksanaan Sijil Terbuka Sijil Pelajaran

¹⁷⁴Ujian Diagnostik Darjah 3 (UDT) telah dimansuhkan pelaksanaannya mulai tahun 2000.[*Ibid*]

¹⁷⁵Laporan Jawatan Kuasa Kabinet (1979)Op. Cit.,h. 66-69

¹⁷⁶*Ibid*

Malaysia (SPM). Atau dikenali juga sebagai Pakej Sijil Terbuka¹⁷⁷ .

Pelaksanaan Sijil Terbuka berlandaskan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) telah membawa kemudiannya kepada berlakunya reformasi di dalam bidang pengujian dan pengukuran negara . Antara reformasi yang dilakukan selari dengan (KBSM) itu adalah :-

1.1: **Penilaian Berdasarkan Elemen (PBE)** : Iaitu setiap alat penilaian mestilah tertumpu kepada elemen mata pelajaran yang telah ditetapkan. Disamping mengambil kira elemen kesepaduan¹⁷⁸ .

1.2: **Mengukur Hasil dan Proses:** Iaitu penilaian kepada proses kemahiran yang akan dihasilkan di dalam sistem peperiksaan. Ianya bertujuan supaya pelajar juga dibekali dengan kemahiran disamping ilmu pengetahuan, sejajar dengan tuntutan falsafah Pendidikan Negara (FPN)¹⁷⁹ .

1.3. **Pengukuran Berasaskan Kriteria (PBK)** : Iaitu kaedah pengukuran berasaskan kurikulum dan sukatan pelajaran yang mengambil kira matlamat tingkah laku (Behavioural Objective). Ini kerana pengukuran yang berasaskan markah semata-mata tidak dapat memberi isyarat samada sesuatu objektif itu tercapai atau tidak.¹⁸⁰

¹⁷⁷ *Ibid*

¹⁷⁸ Shahril Mohd Kharib (2001), *Op. Cit*, Lihat juga Laman Web Lembaga Peperiksaan Malaysia, <http://WWW2.moc.gov.my/~lp/kembang.htm>, 26 December 2001.

¹⁷⁹ *Ibid*

¹⁸⁰ *Ibid*

- 1.4. **Demensi Baru Dalam Pengukuran Dalaman** : Ianya dilakukan dengan membekalkan segala maklumat kepada para guru melalui kerja kursus yang dilakukan oleh pelajar, baik dalam sudut penguasaan pengetahuan mahupun kemahiran. Bertolak daripada persediaan tersebut maka para guru akan dapat menjana maklumat kepada pelajarinya dengan mengukur kemampuan pelajar melalui proses pengajaran dan pembelajaran¹⁸¹ .
- 1.5. **Pelaporan Positif** : Ianya dilakukan dengan mencatat sesuatu yang bersifat positif. Umpamanya seseorang pelajar yang berprestasi rendah, laporan pencapaiannya tidak dicatat sebagai gagal. Teknik ini akan menghindarkan daripada rasa rendah diri, lemah semangat dan dilema dikalangan pelajar mahupun ibu bapa atau penjaga pelajar¹⁸² .
- 1.6. **Pelaporan Berasingan** : Iaitu dengan cara mengasingkan markah prestasi kerja kursus dengan prestasi peperiksaan tamatan (*Terminal Exam*). Dengan pengasingan tersebut pelajar dapat menilai keseimbangan diantara dua bidang yang berbeza itu¹⁸³ .

¹⁸¹ *Ibid*

¹⁸² *Ibid*

¹⁸³ *Ibid*

2. PAKEJ SIJIL TERBUKA (SPM) KEMENTERIAN PENDIDIKAN MALAYSIA : PERSPEKTIF PAKEJ PENAWARAN

Seperti yang telah dijelaskan bahawa pelaksanaan Pakej Sijil Terbuka (SPM) Kementerian Pendidikan Malaysia, adalah rentetan daripada syor-syor yang telah diberikan oleh Penyata Razak (1956), Penyata Rahman Talib (1960), Akta Pelajaran (1961) dan Laporan Jawatan Kuasa Kabinet Mengkaji Pelaksanaan Dasar Pelajaran (1979)¹⁸⁴.

Apabila dirumuskan keempat-empat laporan tersebut maka terbentuklah selepas itu Falsafah Pendidikan Negara (1988) dan serentak dengan itu juga terlaksananya suatu kurikulum Baru di Sekolah Rendah (KBSR) (1982) dan di Sekolah Menengah (KBSM) (1988).

Laporan Jawatan Kuasa Kabinet (1979) telah dijadikan landasan untuk menggubal Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (1988) yang bukan sahaja menggubal kurikulum tetapi melaksanakan hasrat matlamat Falsafah Pendidikan Negara (FPN) (1988) dan termasuk di dalamnya pelaksanaan Pakej Sijil Terbuka (SPM) yang merupakan perumus kepada aspek falsafah, kandungan, strategi pengajaran dan pembelajaran serta organisasi mata pelajaran.

Sesungguhnya pelaksanaan Pakej Sijil Terbuka (SPM) yang mula dilaksanakan pada tahun 1988 dan peperiksaan pertamanya pada tahun 2000, adalah merupakan gerak kerja terakhir di dalam pelaksanaan program Kurikulum

¹⁸⁴*Ibid*

Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM).

Pakej Sijil Terbuka (SPM) adalah merupakan peperiksaan kebangsaan yang utama, yang ditadbirkan secara berpusat dan diambil di akhir pendidikan sekolah menengah .

Pemilihan mata pelajaran di dalam peperiksaan tersebut adalah berpandukan pakej yang meliputi 2 kumpulan mata pelajaran, iaitu 1 kumpulan teras dan 4 kumpulan pilihan atau elektif iaitu Kemanusiaan, Vokasional dan Teknologi, Sains dan Pengajian Islam¹⁸⁵ .

Secara terperinci kumpulan mata pelajaran yang ditawarkan dalam Pakej Persijilan Terbuka itu adalah seperti berikut ¹⁸⁶:-

2.1. Kumpulan I : Mata pelajaran yang termasuk kategori Teras, iaitu :-

2.1.1. Bahasa Melayu

2.1.2. Bahasa Inggeris

2.1.3. Pendidikan Islam

2.1.4. Pengetahuan Moral

2.1.5. Sejarah

2.1.6. Matematik

¹⁸⁵Lembaga Peperiksaan Malaysia (2000), *Peraturan Dan Panduan Peperiksaan SPM*, Kuala Lumpur : Percetakan Nasional Malaysia Bhd.,h. 1. Lihat juga Laman Web Lembaga Peperiksaan Malaysia <http://WWW2.Moe.Gov.my/~lp/SPM.Lpm.Htm>. 26 December 2001.

¹⁸⁶Kementerian Pendidikan Malaysia (1998),*Panduan Pemilihan Mata Pelajaran Dalam Konteks SPM Persijilan Terbuka*, Kuala Lumpur :Kementerian Pendidikan Malaysia,h. 1

2.1.7. Sains ¹⁸⁷

2.2. Kumpulan II : Mata Pelajaran Pilihan Ketagori Kemanusiaan iaitu :-

2.2.1. Kesusasteraan Dalam Bahasa Inggeris

2.2.2. Kesusasteraan Melayu

2.2.3. Geografi

2.2.4. Bahasa Arab Tinggi

2.2.5. Pendidikan Seni ¹⁸⁸

2.3. Kumpulan III: Mata pelajaran pilihan kategori Vokasional dan Teknologi iaitu:-

2.3.1. Matematik Tambahan

2.3.2. Sains Pertanian

2.3.3. Perdagangan

2.3.4. Prinsip Akaun

2.3.5. Ekonomi Asas

2.3.6. Ekonomi Rumah Tangga

2.3.7. Lukisan kejuruteraan

2.3.8. Pengajian Kejuruteraan Jentera

2.3.9. Pengajian Kejuruteraan Awam

2.3.10. Pengajian Kejuruteraan Elektrik dan Elektronik

2.3.11. Reka Cipta

2.3.12. Teknologi Kejuruteraan

¹⁸⁷ *Ibid*

¹⁸⁸ *Ibid*

2.3.13. Lukisan Geometri dan Binaan Bangunan

2.3.14. Kerja Kayu dan Bata

2.3.15. Teknologi Maklumat

2.3.16. Teknologi Katering

2.3.17. Penyediaan dan Perkhidmatan makanan

2.3.17. Teknologi Binaan Bangunan.¹⁸⁹

2.4. Kumpulan IV : Mata pelajaran pilihan kategori Sains iaitu :-

2.4.1. Fizik

2.4.2. Kimia

2.4.3. Biologi

2.4.4. Sains Tambahan¹⁹⁰

2.5. Kumpulan V : Mata pelajaran Pilihan kategori Pengajian Islam iaitu:-

2.5.1. Tasawwur Islam

2.5.2. Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah

2.5.3. Pendidikan Syariah Islamiah.¹⁹¹

2.6. Kumpulan VI: Mata pelajaran Pilihan kategori Tambahan iaitu:-

2.6.1. Bahasa Cina

2.6.2. Bahasa Tamil

¹⁸⁹ *Ibid*

¹⁹⁰ *Ibid*

¹⁹¹ *Ibid*

2.6.3. Bahasa Arab Komunikasi

2.6.4. Bahasa Arab Tinggi ¹⁹²

Semua kumpulan mata pelajaran yang telah ditetapkan di atas adalah berdasarkan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM). Walau bagaimanapun terdapat di sana mata pelajaran di luar KBSM, iaitu :-

2.7. Kesusasteraan Cina

2.8. Kesusasteraan Tamil

2.9. Pengetahuan Bible

2.10. Bahasa Perancis

2.11. Bahasa Punjabi

2.12. Muzik ¹⁹³

Secara praktiknya kumpulan mata pelajaran Teras adalah kumpulan mata pelajaran yang wajib diambil oleh semua calon persijilan terbuka tanpa berkecuali. Walau bagaimanapun bagi calon yang mengambil jurusan Sains Tulen dikecualikan daripada mengambil mata pelajaran Sains (Teras). Dan bagi yang mengambil jurusan Pengajian Islam dikecualikan mengambil mata pelajaran Pendidikan Islam (Teras). Dalam certikata yang lebih jelas lagi seseorang calon yang mengambil sekurang-kurangnya dua mata pelajaran Sains Tulen iaitu samada mata pelajaran Biologi, Fizik atau Kimia. Maka ianya tidak perlu mengambil mata pelajaran Sains

¹⁹²*Ibid*

¹⁹³*Ibid*

(Teras). Begitu juga bagi calon yang mengambil sekurang-kurangnya dua mata pelajaran pilihan Pengajian Islam iaitu samada mata pelajaran Tasawwur Islam, Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah serta Pendidikan Syariah Islamiah maka ianya dikecualikan daripada mengambil mata pelajaran Pendidikan Islam (Teras).¹⁹⁴

Oleh yang demikian selain daripada calon-calon diwajibkan mengambil mata pelajaran teras, calon itu juga diperlukan mengambil mata pelajaran pilihan yang dijadikan sebagai pakej pengkhususan mengikut kombinasi yang sesuai dengan keperluan melanjut pelajaran ke Institut Pengajian Tinggi, kecenderungan dan minat calon serta untuk keperluan kerjaya.¹⁹⁵

Mata pelajaran yang ditawarkan dalam Sijil Terbuka (SPM) ada juga yang memerlukan calon mengambil ujian sampingan samada bertulis atau lisan, bagi melengkapkan pencapaian keseluruhan mata pelajaran yang diambil. Sekurang-kurangnya ada empat jenis ujian yang dikenakan, iaitu ujian lisan yang merangkumi mata pelajaran Bahasa Melayu dan Bahasa Inggeris. Ujian kerja kursus, seperti mata pelajaran Pendidikan Seni, Pendidikan Muzik, Sains Pertanian, Ekonomi Rumah Tangga, Pengajian Kejuruteraan Jentera, Pengajian Kejuruteraan Awam, Teknologi Maklumat, Fizik, Biologi dan lain-lain lagi. Sementara Penilaian Kerja Amali Sains (PEKA) diwajibkan ke atas calon yang mengambil mata pelajaran Fizik, Kimia, Biologi dan Sains Tambahan. Manakala ujian amali Perkara Asas Fardhu A'in (PAFA) diwajibkan ke atas calon yang beragama Islam sahaja.

¹⁹⁴*Ibid*

¹⁹⁵*Ibid*

lanya dikendalikan oleh pihak sekolah dan tertakluk di bawah pemerhatian Jabatan Pendidikan Islam Malaysia (JAPIM).¹⁹⁶

3. PERBEZAAN DIANTARA PEPERIKSAAN PAKEJ SIJIL TERBUKA (SPM) DENGAN PEPERIKSAAN (SPM) SISTEM LAMA

Secara umumnya peperiksaan Pakej Sijil Terbuka (SPM) adalah pengubahsuaian daripada peperiksaan sistem lama. Oleh yang demikian jurang perbezaan diantara kedua-duanya adalah tidak terlalu besar atau ketara. Lebih-lebih lagi peperiksaan tersebut masih menggunakan kurikulum yang sama (KBSM) .

Diantara perbezaan kedua-dua sistem tersebut adalah seperti berikut :-

3.1 : Pakej Sijil Terbuka (SPM) menitik beratkan mata pelajaran Sains, Matematik dan Kemahiran Hidup (yang mempunyai unsur teknologi) iaitu dengan mewajibkan pelajar mengambil mata pelajaran tersebut dan wajib lulus. Semata-mata bertujuan untuk melahirkan tenaga teknokrat negara. Bukan itu sahaja, tetapi ianya akan mendorong setiap pelajar mempelajari mata pelajaran tersebut, mengikut arus perdana dunia kini. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang tidak mewajibkan pelajar mengambil mata pelajaran tersebut.¹⁹⁷

3.2 : Mata pelajaran Pendidikan Islam diwajibkan ke atas pelajar yang beragama

¹⁹⁶*Ibid*

¹⁹⁷*Ibid*

Islam untuk mengambilnya dan diwajibkan lulus dalam mata pelajaran tersebut. Begitu juga bagi pelajar bukan Islam, mereka dikehendakki mengambil mata pelajaran Pendidikan Moral, serta wajib lulus. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang mewajibkan pelajar mengambil mata pelajaran tersebut, tetapi tidak diwajibkan lulus dalam peperiksaan.¹⁹⁸

3.3 : Bagi memantapkan penguasaan pelajar di dalam ilmu pengetahuan yang dipelajari, pelaksanaan Pakej Sijil Terbuka (SPM) mewajibkan pelajar mengambil 6 mata pelajaran teras. Dan pelajar dikehendakki lulus keenam- enam mata pelajaran tersebut. Pelajar dikehendakki mengulang semula peperiksaan seandainya gagal salah satu daripada mata pelajaran yang menjadi teras itu. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang tidak mewajibkan sedemikian rupa.¹⁹⁹

3.3 : Bagi memantapkan penguasaan pelajar di dalam ilmu pengetahuan yang dipelajari. Pelaksanaan Pakej Sijil terbuka (SPM) mewajibkan pelajar mengambil 6 mata pelajaran teras. Dan pelajar dikehendaki lulus keenam- enam mata pelajaran tersebut. Pelajar dikehendaki mengulangi semula peperiksaan seandainya gagal salah satu daripada mata pelajaran yang menjadi teras itu. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang tidak mewajibkan sedemikian rupa.²⁰⁰

¹⁹⁸*Ibid*

¹⁹⁹*Ibid*

²⁰⁰*Ibid*

3.4 : Pakej Sijil Terbuka (SPM) memberi ruang seluasnya untuk pelajar memilih mata pelajaran yang disukainya (dalam kategori mata pelajaran pilihan). Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang agak tertutup di dalam membuat pilihan, serta menjurus kepada mandatori mengikut syarat yang tertentu.²⁰¹

3.5 : Pakej Sijil terbuka (SPM) menawar dan memberikan peluang kepada pelajar memilih samada ingin menjurus kepada “Eka Pengkhususan“ dan “Dwi Pengkhususan“. Eka pengkhususan bermaksud pelajar diberi peluang memasuki hanya satu pengkhususan dalam satu masa dan mengandungi mata pelajaran teras atau wajib dan mata pelajaran dari kelompok yang sama seperti Sains Tulen, Sastera Ikhtisas, Pengajian Islam, Kemanusiaan, Vokasional, Sains Tambahan dan Teknologi Maklumat. Sementara “Dwi pengkhususan” bermaksud pelajar diberi peluang memilih dua pengkhususan dalam satu masa, yang terdiri daripada mata pelajaran wajib serta mata pelajaran dari dua atau tiga kelompok mata pelajaran yang berbeza. Seperti Sains tulen digabungkan dengan Teknologi, Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas, Pengajian Islam dan Sains Tulen, Pengajian Islam dan Teknologi, Pengajian Islam dan Sastera Ikhtisas, Sastera Ikhtisas dan Teknologi Maklumat, Kemanusiaan dan Sastera Ikhtisas, sementara yang akhirnya Sains Tambahan dan Sastera Ikhtisas. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang hanya membuka beberapa jurusan sahaja, seperti Sains Tulen, Sastera dan

²⁰¹ *Ibid*

3.6 :Pakej Sijil Terbuka (SPM) merekodkan pencapaian pelajar bagi tujuan memasuki Universiti Awam (IPTA) dan Swasta (IPTS). Umpamanya bagi pelajar yang mengambil pakej Sains Tulen maka universiti akan menawarkan pelajar tersebut memasuki bidang Perubatan, Kejuruteraan, Sains, Matematik dan lain-lain . Begitu juga bagi pelajar yang memilih pakej yang selain Sains Tulen. Sementara itu bagi pelajar yang memilih “ Dwi Pengkhususan “ seperti Pengajian Islam dan Teknologi. Maka pelajar boleh memilih samada ingin menjurus dalam bidang agama ,atau memasuki bidang profesional yang pelbagai. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang tidak menawarkan sedemikian rupa .²⁰³

3.7 : Pakej Sijil Terbuka (SPM) memberi ruang kepada pelajar untuk mencapai tujuan pekerjaan. Ini terutama bagi pelajar yang tidak berkesempatan menyambung pelajaran ke peringkat Universiti Maka dengan hanya menggunakan pakej yang dipilih di dalam Persijilan Terbuka, seseorang pelajar dapat menyesuaikan kelulusannya dengan bidang pekerjaan yang akan dipilih. Berbeza dengan sistem lama (SPM) yang tidak begitu memfokuskan kesesuaian bidang pekerjaan .²⁰⁴

²⁰² *Ibid*

²⁰³ *Ibid*

²⁰⁴ *Ibid*

4. PAKEJ SIJIL TERBUKA (SPM) : PERSPEKTIF PAKEJ PENGKHUSUSAN

Konsep kesepaduan diantara mata pelajaran serta tidak membelakangi Falsafah Pendidikan Negara (FPN) merupakan batu asas yang kukuh dalam membina pakej pengkhususan Sijil Terbuka (SPM). Seperti yang telah dijelaskan bahawa pakej pengkhususan hanya merujuk kepada mata-mata pelajaran pilihan sahaja. Dan tidak termasuk enam mata pelajaran Teras. Oleh yang demikian mata-mata pelajaran pilihan dipakejkan mengikut kombinasi yang sesuai dengan keperluan melanjutkan pelajaran ke Institusi Pengajian Tinggi atau untuk tujuan keperluan kerjaya.²⁰⁵

Diantara prinsip utama Pakej Pengkhususan adalah meletakkan bilangan mata pelajaran yang minimum iaitu terbuka luas untuk dipilih pelajar cuma ianya mestilah mengambil kira kombinasi mata pelajaran yang dipilih sesuai dan menjadi asas untuk pelajar melanjutkan pelajaran dalam bidang-bidang tertentu di Pusat Pengajian Tinggi. Antara yang menjadi asas dan batu pancang yang perlu diambil kira dalam pelaksanaan Pakej Pengkhususan adalah seperti berikut :-

4.1 : Bilangan mata pelajaran pilihan digalakkan hanya kepada tiga atau empat sahaja. Supaya maksimum mata pelajaran yang diambil sembilan termasuk enam mata pelajaran Teras atau Wajib. Walau bagaimanapun bilangan minimum dan maksimum mata pelajaran ini bergantung kepada jenis sekolah

²⁰⁵ *Ibid*

dan kemudahan yang ada, kerana mengikut semangat Sijil Terbuka (SPM) pelajar bebas memilih mata pelajaran pilihan.²⁰⁶

4.2: Pakej Pengkhususan hanya dibahagi kepada dua sahaja . Iaitu “Eka Pengkhususan “ dan “ Dwi Pengkhususan “. ²⁰⁷

4.3: Setiap Pakej Pengkhususan yang ditawarkan perlulah mengambil kira nilai yang tinggi untuk keperluan melanjutkan pelajaran . ²⁰⁸

4.4: Perlu memastikan bahawa pelajar yang mengambil sekurang-kurangnya dua mata pelajaran Sains Tulen (Biologi, Fizik, Kimia) tidak perlu mengambil mata pelajaran Sains (Teras).²⁰⁹

4.5 : Memastikan juga pelajar yang mengambil sekurang-kurangnya dua mata pelajaran pilihan Pengajian Islam dikecualikan mengambil Pendidikan Islam (Teras) .²¹⁰

4.6: Penawaran pakej di sekolah perlulah mengambil kira kemudahan prasarana dan kecukupan tenaga akademik. Walau bagaimanapun mestilah

²⁰⁶ *Ibid*

²⁰⁷ *Ibid*

²⁰⁸ *Ibid*

²⁰⁹ *Ibid*

²¹⁰ *Ibid*

mengutamakan aliran Sains dan Teknologi .²¹¹

4.7 : Perlu memastikan dalam pelaksanaan, iaitu dalam setiap kelas semua pelajar mestilah mengambil pakej yang sama .²¹²

4.8 : Pelajar dibenarkan mengambil pelajaran di luar pakej sebagai tambahan. Tetapi itu semua bergantung kepada kemudahan dan kemampuan dari segi prasarana dan kakitangan akademik.²¹³

5. PAKEJ PENGKHUSUSAN DAN PELAKSANAAN : PERSPEKTIF “EKA PENGKHUSUSAN “

Eka pengkhususan bermaksud dan merujuk kepada pakej yang mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras (Wajib)²¹⁴ dan mata pelajaran dari *kelompok yang sama. Diantara pakej yang terkandung di dalam “Eka pengkhususan“* serta contoh pelaksanaannya adalah seperti berikut :-

5.1 : **Pakej Sains Tulen** : Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras (Wajib) dan dikecualikan mata pelajaran Sains. Kemudian dicampur dengan mata

²¹¹*Ibid*

²¹²*Ibid*

²¹³*Ibid*

²¹⁴ Mata Pelajaran Teras atau Wajib adalah Bahasa Melayu, Bahasa Inggeris, Pendidikan Islam, Pengetahuan Moral, Sejarah, Matematik dan Sains. [*Ibid*].

pelajaran pilihan, Matematik Tambahan serta 2 atau 3 mata pelajaran Sains Tulen.²¹⁵

Percaturan daripada contoh pakej ini adalah seperti berikut :-

5.1.1: Semua mata pelajaran wajib (Tidak termasuk mata pelajaran Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Biologi + Kimia. Iaitu mengandungi 9 mata pelajaran kesemuanya .

5.1.2: Semua mata pelajaran wajib (Kecuali mata pelajaran Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Kimia. Iaitu mengandungi 8 mata pelajaran.

5.1.3 : Semua mata pelajaran Teras (Tidak termasuk mata pelajaran Sains) + Matematik Tambahan + Biologi + Kimia . Mengandungi 8 mata pelajaran .

5.2 :**Pakej Sastera Ikhtisas** : Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau Wajib. Lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Moden serta 2 mata pelajaran Sastera Ikhtisas.²¹⁶

Contohnya :-

²¹⁵*Ibid.*

²¹⁶*Ibid*

5.2.1 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib + Matematik Tambahan + Prinsip Akaun + Perdagangan. Iaitu mengandungi 9 mata pelajaran kesemuanya .

5.3 : **Pakej Pengajian Islam** : Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau Wajib. Tidak termasuk mata pelajaran Pendidikan Islam. Lalu dicampur dengan 2 mata pelajaran dari kategori pakej pilihan Pengajian Islam serta Bahasa Arab Tinggi²¹⁷.

Contohnya :-

5.3.1 : Mata pelajaran Teras atau Wajib (Tidak termasuk mata pelajaran Pendidikan Islam) + Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah + Pendidikan Syariah Islamiah + Bahasa Arab Tinggi. Mengandungi 8 mata pelajaran .

5.4 : **Pakej Kemanusiaan** : Mengandungi mata pelajaran Teras atau Wajib. Dicampur dengan 2 atau 3 mata pelajaran pilihan dari kategori pakej Kemanusiaan.²¹⁸

Contohnya :-

5.4.1: Mata pelajaran Wajib atau Teras + Geografi + Kesusasteraan Dalam Bahasa Inggeris + Muzik . Mengandungi 9 mata pelajaran

²¹⁷*Ibid*

²¹⁸*Ibid*

kesemuanya .

5.5 : **Pakej Vokasional** : Mengandungi mata pelajaran Teras atau Wajib. Lalu dicampur dengan 3 mata pelajaran pilihan dari pakej vokasional.²¹⁹

Contohnya :-

5.5.1 : Mata pelajaran Teras (Wajib) + Lukisan Geometri dan Binaan Bangunan + Teknologi Binaan Bangunan + Kerja Kayu dan Bata. Iaitu mengandungi 9 mata pelajaran kesemuanya .

5.6 : **Pakej Sains Tambahan** : Mengandungi mata pelajaran Teras atau Wajib. Lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Tambahan serta Sains Tambahan²²⁰.

Contohnya:-

5.6.1: Mata pelajaran Wajib atau Teras + Matematik Tambahan + Sains tambahan . Mengandungi 8 mata pelajaran.

5.7 : **Pakej Teknologi Maklumat** : Mengandungi mata pelajaran Teras atau wajib tidak termasuk mata pelajaran Sains Teras, dicampur dengan matematik Tambahan, Teknologi Maklumat serta 1 atau 2 mata pelajaran Sains Tulen

²¹⁹*Ibid*

²²⁰*Ibid*

atau Sains Tambahan.²²¹

Contohnya :-

5.7.1: Mata pelajaran Teras atau Wajib (Kecuali Sains) + Matematik Tambahan + Teknologi Maklumat + Fizik + Kimia. Iaitu mengandungi 9 mata pelajaran kesemuanya.

6. PAKEJ PENGKHUSUSAN DAN PELAKSANAANNYA: PERSPEKTIF “DWI PENGKHUSUSAN”

Dwi pengkhususan bermaksud dan merujuk kepada pakej yang mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras (Wajib) dan mata pelajaran dari dua atau tiga kelompok mata pelajaran yang berbeza. Perincian daripada pakej yang terkandung di dalam dwi pengkhususan serta contoh pelaksanaannya adalah seperti berikut :-

6.1 : Pakej Sains Tulen dan Teknologi :

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras (Wajib) dan tidak termasuk mata pelajaran Sains lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Tambahan, 2 atau 3 mata pelajaran Sains Tulen serta 1 atau 2 mata pelajaran Teknologi²²².

Contohnya :-

²²¹*Ibid*

²²²*Ibid*

6.1.1 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (kecuali Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Kimia + Lukisan Kejuruteraan. Semuanya mengandungi jumlah 9 mata pelajaran .

6.1.2 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (kecuali Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Kimia + Lukisan Kejuruteraan + Pengajian Kejuruteraan Awam. Semuanya mengandungi jumlah 10 mata pelajaran .

6.1.3 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (kecuali Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Biologi + Kimia + Sains Pertanian . kesemuanya mengandungi jumlah 10 mata pelajaran .

6.2 : Pakej Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas :

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras (Wajib) dan tidak termasuk mata pelajaran Sains, lalu di campur dengan mata pelajaran pilihan matematik Tambahan, 2 mata pelajaran Sains Tulen serta 1 atau 2 mata pelajaran Sastera Ikhtisas.²²³

Contohnya :-

6.2.1: Semua mata pelajaran Teras atau wajib (Tidak termasuk Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Kimia + Prinsip Akaun. Semuanya

²²³ *Ibid*

mengandungi jumlah 9 mata pelajaran .

6.2.2 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (Kecuali Sains) + Matematik Tambahan + Fizik + Kimia + Prinsip Akaun + Perdagangan. Semuanya mengandungi jumlah 10 mata pelajaran .

6.3: Pakej Pengajian Islam dan Sains Tulen :-

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau Wajib, tidak termasuk mata pelajaran Sains, lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Tambahan, 2 mata pelajaran Pengajian Islam, Bahasa Arab Tinggi serta 2 atau 3 mata pelajaran Sains Tulen²²⁴ .

Contohnya :-

6.3.1: Semua mata pelajaran Teras atau wajib (tidak termasuk Pendidikan Islam dan Sains) + Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah + Pendidikan Syariah Islamiah + Bahasa Arab Tinggi + Fizik + Kimia + Biologi + Matematik Tambahan. Semuanya mengandungi jumlah 11 mata pelajaran .

6.3.2: Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (kecuali Pendidikan Islam dan Sains) + Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah + Pendidikan Syariah Islamiah + Bahasa Arab Tinggi + Fizik + Kimia + Matematik Tambahan. Semuanya mengandungi jumlah 10 mata pelajaran.

²²⁴*Ibid*

6.4 : Pakej Pengajian Islam dan Teknologi :

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau Wajib, tidak termasuk mata pelajaran Pendidikan Islam dan Sains, lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Tambahan, 2 mata pelajaran Pengajian Islam, Bahasa Arab Tinggi, 2 mata pelajaran Sains Tulen serta 1 mata pelajaran Teknologi²²⁵.

Contohnya :-

6.4.1: Semua mata pelajaran Teras atau wajib (Tidak termasuk Pendidikan Islam dan Sains) + Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah + Pendidikan Syariah Islamiah + Bahasa Arab Tinggi + Fizik + Kimia + Matematik Tambahan + Lukisan Kejuruteraan. Semuanya mengandungi jumlah 11 mata pelajaran.

6.5 : Pakej Pengajian Islam dan Sastera Ikhtisas :

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau wajib tidak termasuk Pendidikan Islam, lalu dicampur dengan 2 mata pelajaran Pengajian Islam, Bahasa Arab Tinggi, Matematik Tambahan serta 2 mata pelajaran Sastera Ikhtisas²²⁶.

Contohnya :-

6.5.1: Semua mata pelajaran Teras atau Wajib (kecuali Pendidikan Islam + Pendidikan al-Quran dan al-Sunnah + Pendidikan Syariah Islamiah +

²²⁵*Ibid*

²²⁶*Ibid*

Contohnya :-

6.7.1: Semua mata pelajaran teras + Geografi + Kesusasteraan dalam Bahasa Inggeris + Prinsip Akaun. Kesemuanya mengandungi jumlah 9 mata pelajaran.

6.8 : Pakej Tambahan dan Sastera Ikhtisas :-

Mengandungi kombinasi mata pelajaran Teras atau Wajib, lalu dicampur dengan mata pelajaran pilihan Matematik Tambahan, Sains Tambahan serta 1 mata pelajaran sastera Ikhtisas.²²⁹

Contohnya:-

6.8.1 : Semua mata pelajaran Teras atau Wajib + matematik Tambahan + Sains Tambahan + Ekonomi Asas. Semuanya mengandungi jumlah 9 mata pelajaran .

7. **PELAKSANAAN DAN PENAWARAN PAKEJ SIJIL TERBUKA : PESPEKTIF PRAKTIKALNYA DI SEKOLAH MENENGAH SERTA KAITAN DIANTARA PAKEJ DENGAN BIDANG PENGAJIAN**

Bagi merealisasikan kejayaan pelaksanaan Pakej Persijilan Terbuka ini maka ianya lebih banyak bergantung kepada kemampuan sesebuah sekolah. Kemampuan tersebut meliputi kemudahan prasarana, seperti penyediaan makmal, bengkel serta alatan bantu mengajar. Kemampuan dalam sudut kepakaran dan bilangan kakitangan akademik dan sokongan, khusus di dalam pengajaran. Serta

²²⁹ *Ibid*

kemampuan kewangan di dalam pembelian peralatan dan penyenggaraan seperti komputer dan sebagainya .

Dalam kajian ini, penulis telah memilih setiap satu sekolah sebagai “Sampel” mewakili jenis-jenis sekolah yang ada di Malaysia. Lazimnya jenis sekolah di Malaysia adalah seperti berikut :-

7.1: Sekolah Menengah Berasrama Penuh :-

Seperti Sekolah Menengah Sains²³⁰, Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) dan lain-lain lagi. Sekolah-sekolah jenis ini semuanya di bawah kawalan Kementerian Pendidikan Malaysia, baik dalam sudut kewangan, prasarana dan guru. Oleh yang demikian pada prinsip nya sekolah-sekolah jenis ini tidak ada masalah untuk melaksanakan kesemua pakej yang ditawarkan dalam Pakej Persijilan Terbuka, memandangkan kemudahan yang ada di sekolah. Walau bagaimanapun bagi tujuan keberkesanan sekolah-sekolah jenis ini memilih 3 pakej utama. Iaitu:- Pakej Sains Tulen, Pakej Teknologi Maklumat dan Pakej Sains Tulen dan Teknologi. Pemilihan ketiga Pakej ini bertujuan supaya pelajar tersebut akan memilih bidang Pengajian Perubatan, Kejuruteraan, Teknologi Maklumat, Sains Industri dan sebagainya apabila menjejakkan kaki ke tangga Institusi Pengajian Tinggi.

²³⁰Dalam kajian ini,penulis telah menjadikan Sekolah Menengah Sains Hulu Selangor,Ulu Yam Bharu,Selangor Darul-Ehsan sebagai “sample”.

7.2: Sekolah Menengah Teknik²³¹:-

Sekolah jenis ini juga adalah di bawah kawalan rapi Kementerian Pendidikan Malaysia. Dan kemudahan yang ada juga menyamai dengan apa yang ada di Sekolah Berasrama Penuh yang lain. Sekolah jenis ini, biasanya menawarkan 3 jenis pakej iaitu :- Pakej Teknologi Maklumat, Pakej Sains Tulen dan Teknologi Maklumat serta Pakej Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas. Keluaran daripada sekolah jenis ini, akan memilih bidang Kejuruteraan, Sains Komputer, Sains Gunaan serta bidang Perakaunan dan Perdagangan apabila melanjutkan pelajaran ke Institut Pengajian Tinggi .

7.3: Sekolah Menengah Teknik-Vokasional²³²:-

Sekolah jenis ini menawarkan Pakej Sastera Ikhtisas, Pakej Vokasional, Pakej Teknologi Maklumat, Pakej Sains Tulen dan Teknologi, Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas serta Sastera Ikhtisas dan Teknologi Maklumat. Walau bagaimanapun ianya banyak pergantungan kepada kemudahan prasarana, guru dan kewangan di dalam melaksanakan pakej-pakej tersebut. Pemilihan pakej ini akan menjurus kepada memasuki bidang Pentadbiran dan Ekonomi, Kejuruteraan, Teknologi Maklumat, Sains Komputer, Perakaunan dan sebagainya.

²³¹Penulis telah menjadikan Sekolah Menengah Teknik Kuantan, Pahang Darul-Makmur sebagai "sample".

²³²Penulis telah menjadikan Sekolah Menengah Teknik-Vokasional Tengku Ampuan Afzan Bentong, Pahang Darul-Makmur sebagai "sample".

7.4: Sekolah Perdana²³³ dan Sekolah Kawalan²³⁴:-

Sekolah jenis ini selalunya memilih Pakej Sains Tulen, Pakej Sastera Ikhtisas, Pakej Kemanusiaan, Pakej Teknologi Maklumat, Pakej Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas, Pakej Sastera Ikhtisas dan Teknologi Maklumat, Pakej Kemanusiaan dan Sastera Ikhtisas serta Sains Tambahan dan Sastera Ikhtisas. Pelajar dari lepasan sekolah yang memilih Pakej di atas akan menjuruskan pengajian mereka di Institusi Pengajian Tinggi dalam Kejuruteraan, Sains Komputer, Matematik, Perubatan, Ekonomi, Akaun, Perniagaan, Sastera, Pendidikan dan sebagainya .

7.5: Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA)²³⁵ dan Sekolah Menengah Agama Negeri / Rakyat²³⁶:-

Dari sudut pentadbiran, Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA) dikelolakan di bawah Kementerian Pendidikan Malaysia. Sementara Sekolah Menengah Agama Negeri/Rakyat, dikelolakan di bawah kerajaan negeri dan orang perseorangan. Pakej yang ditawarkan di Sekolah Menengah Kebangsaan Agama (SMKA)²³⁷ dan Sekolah Menengah Agama Negeri²³⁸ kebiasaannya

²³³Menurut penakrifan yang diberikan oleh Kementerian Pendidikan.Sekolah Perdana terdiri daripada yang berusia puluhan tahun atau lebih seratus tahun tetapi ianya mengekalkan prestasi yang baik dan mempunyai tradisi yang tersendiri.Dan ianya termasuk dalam kawalan Kementerian Pendidikan Malaysia.

²³⁴Sekolah yang berprestasi tinggi (Tetapi bukan Sekolah Berasrama Penuh atau Sekolah Perdana) dan dikawal enrolmennya dari segi mutu pelajar.

²³⁵Menurut pihak pengurusan Pendidikan Islam dan Moral, Jabatan Pendidikan Islam dan Moral, Kementerian Pendidikan Malaysia sehingga tahun 2000 terdapat 52 buah sekolah SMKA di seluruh Malaysia.

²³⁶Sekolah Menengah Agama Negeri/Rakyat diuruskan secara khusus oleh Bahagian pendidikan di setiap Jabatan Agama Islam Negeri-Negeri/Majlis Agama Islam Negeri-Negeri.Kecuali negeri Kelantan ianya diletakkan di bawah Yayasan Islam Kelantan (YIK).

²³⁷Penulis telah menjadikan Sekolah Menengah Agama Kuala Lumpur,sebagai "sample" kajian.

adalah :- Pakej Pengajian Islam, Pakej Teknologi Maklumat, Pakej Pengajian Islam dan Sains Tulen serta Pakej Pengajian Islam dan Sastera Ikhtisas. Pelajar Lulusan sekolah agama samada (SMKA) atau (SMAN) berpeluang memasuki bidang pengajian Usuluddin, Syariah, Bahasa Arab serta berpeluang melanjutkan pelajaran dalam bidang Perubatan, Kejuruteraan, Ekonomi dan pelbagai bidang “profesional” di peringkat Institusi Pengajian Tinggi.

7.6: Sekolah Menengah Harian Biasa²³⁹ :-

Rata-rata sekolah-sekolah jenis ini memilih Pakej-pakej seperti :- Pakej Sains Tulen, Pakej Sastera Ikhtisas, Pakej Kemanusiaan, Pakej Sains Tambahan, Pakej Teknologi Maklumat, Pakej Sains Tulen dan Teknologi, Pakej Sains Tulen dan Sastera Ikhtisas, Pakej Teknologi Maklumat dan sastera Ikhtisas, Pakej Kemanusiaan dan Sastera Ikhtisas serta Pakej Sains Tambahan dan Sastera Ikhtisas. Pelajar lulusan Pakej ini berpeluang memasuki pelbagai bidang pengajian seperti Perubatan, Kejuruteraan, Ekonomi, Pertanian, Sastera, Pendidikan dan sebagainya .

²³⁸Dalam kajian ini penulis telah memilih Sekolah Menengah Tinggi Agama, Hulu Selangor (JAIS) sebagai “sample” kajian.

²³⁹Penulis telah menjadikan Sekolah Menengah Dato’ Kamaruddin, Kuala Kubu Bharu dan Sekolah Menengah Syed Masyhur, Batang Kali Daerah Hulu Selangor sebagai “sample” kajian.

FASAL DUA : KURIKULUM BERSEPADU SEKOLAH MENENGAH (KBSM) SEBAGAI TERAS PELAKSANAAN PAKEJ PERSIJILAN TERBUKA SERTA PERKAITANNYA DENGAN PENGISLAMAN ILMU

1. FALSAFAH PENDIDIKAN NEGARA SEBAGAI TERAS KBSM DAN PENGISLAMAN ILMU

Seperti yang telah dijelaskan, bahawa Falsafah Pendidikan Negara (FPN) telah mula diperkenalkan pada tahun 1988. Melalui pengesahan Jawatan Kuasa Kabinet yang telah dibentuk pada tahun 1974. Dan ianya juga telah mengambil kira tentang kekurangan dan kelebihan yang terdapat di dalam Laporan Penyata Razak (1956), Laporan Penyata Rahman Talib (1960) serta Akta Pelajaran (1961). Hasil daripada adunan laporan-laporan yang telah dilakukan semenjak dari tahun 1956 hingga 1979 itu, maka terbentuklah dengan nyata Falsafah Pendidikan Negara, yang dinukilkan seperti berikut :-

“ Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memperkembangkan lagi potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk mewujudkan insan yang seimbang dan harmonis dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani berdasarkan kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan. Usaha ini adalah bagi melahirkan rakyat Malaysia yang berilmu pengetahuan, berketrampilan, berakhlak mulia, bertanggung jawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri serta memberi sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran masyarakat dan negara ”²⁴⁰

Terbentuknya Falsafah Pendidikan Negara ini, merupakan reformasi Pendidikan yang terbesar di Malaysia ke arah proses Pengislaman ilmu pengetahuan. Dan ianya secara langsung membersihkan unsur-unsur dualisme

²⁴⁰Kementerian Pendidikan Malaysia (1990), *Falsafah Pendidikan Negara*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 6.

dalam pendidikan dan diganti dengan visi Islam .

Menurut pakar-pakar pemikir pendidikan di Malaysia seperti Prof. Dr. Tajul Ariffin Nordin (UKM), Prof. Madya Dr. Sidek Baba dan Prof. Dr. Hassan Lenggulung (UIAM), Dr. Wan Mohd Noor Wan Daud (ISTAC) serta Dr. Awang Sariyan (DBP). Kesemuanya mereka bersetuju bahawa Falsafah Pendidikan Negara yang diperkenalkan pada tahun 1988 merupakan permulaan kepada proses pengislaman ilmu pengetahuan di Malaysia. Dan ianya juga, sedikit sebanyak dipengaruhi dengan teori serta metodologi pengislaman ilmu Ismā'īl al-Farūqī. Ini dapat dibuktikan dengan 2 strategi yang diperkenalkan oleh Ismā'īl al-Farūqī, terdapat dalam kenyataan Falsafah Pendidikan Negara. Iaitu :- Kesepaduan dalam ilmu pengetahuan serta menyemai visi Islam dengan bersandarkan kepada Tauhid (Kepercayaan kepada Tuhan (Allah SWT)).²⁴¹

Secara umumnya Falsafah Pendidikan Negara ini dan kemudiannya menjadi teras pelaksanaan KBSM dan Persijilan Terbuka SPM, bermatlamat untuk melahirkan warganegara yang mempunyai sahsiah yang baik, seimbang dan sepadu dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani. Dan bukan itu sahaja, Falsafah Pendidikan Negara bertujuan dapat melahirkan pelajar yang percaya dan patuh kepada Allah SWT, berilmu pengetahuan dengan berfikiran kreatif dan rasional,

²⁴¹Awang Sariyan (1992), *Op. Cit.*, hlm. 32. Lihat juga Tajul Ariffin Noordin (1990), *Pendidikan Suatu Pemikiran Semula*, Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 191-220. Lihat juga Tajul Ariffin Noordin (1989), Kuala Lumpur : *Konsep Pendidikan Sepadu*, Nurin Enterprise, h. 192. Lihat juga Dr. Hassan Lenggulung (1988), *Islamisasi Pendidikan Menangani Cabaran*, Kuala Lumpur : Universiti Islam Antarabangsa, Lihat juga Wan Mohd Noor Wan Daud (2000), *Op. Cit.*, h. 254-260. Lihat juga Dr. Sidek Baba (2000), (Kertas Kerja *Perancangan Masa Depan Program Akademik Darul-Quran*), h. 6-7.

berakhlak mulia, berkeupayaan memberi sumbangan ke arah menambahkan kemakmuran masyarakat dan negara serta setia kepada negara.²⁴²

Secara terperinci, Falsafah Pendidikan Negara boleh diuraikan mengikut frasa-frasa ayatnya iaitu :-

1.1: Pendidikan suatu usaha berterusan :-

Ianya amat bertepatan dengan kehendak Islam, bahawa proses mencari ilmu pengetahuan tidak ada batas masa atau hadnya. Malah ianya secara berterusan dari kecil sehingga ke akhir hayat. Atau dalam dimensi yang lain proses belajar tidak hanya terhenti di sekolah atau di Institusi pendidikan sahaja. Bahkan ianya perlu diteruskan hingga di rumah.²⁴³

1.2 : Memperkembangkan potensi individu :-

Dalam ertikata lain sebagai penggalak kepada fitrah manusia yang sudah memiliki bakat dan potensi diri secara semula jadi. Kebolehan dan potensi diri,tidak seharusnya disembunyikan. Tetapi hendaklah diperkembangkan untuk kemanfaatan manusia lain dan ummah keseluruhannya.²⁴⁴

1.3: Menyeluruh dan bersepadu :-

Potensi diri yang ingin dikembangkan dalam diri individu perlulah bersifat

²⁴² *Falsafah Pendidikan Negara*, Kementerian Pendidikan Malaysia, *Op. Cit.*, Lihat juga Musa Daia (1993), *Falsafah Pendidikan Negara Dalam pelaksanaan KBSM*, Bangi :Universiti Kebangsaan Malaysia, h. 57.

²⁴³ *Ibid*

²⁴⁴ *Ibid*

menyeluruh dan bersepadu dan tidak menitik beratkan pada sesuatu sudut sahaja. Lantaran itu, potensi tersebut perlulah mengambil kira penyepaduan diantara potensi intelek, rohani, emosi dan jasmani. Dan menjadikan Tauhid, sebagai paksi. Dengan penyerapan unsur-unsur itu maka akan lahirilah individu ummah yang memiliki sahsiah diri yang bersifat sepadu.²⁴⁵

1.4 : **Insan yang seimbang dan harmonis :-**

Insan yang seimbang bermaksud memberi kesama rataan yang wajar dalam pembentukan dan perkembangan seseorang insan. Meliputi perkembangan akal, rohani, emosi dan jasmani. Dan perkembangan keempat-empat komponen itu perlulah bersifat bersepadu .

Dari kesepaduan itu maka lahirilah sifat harmonis iaitu kesesuaian dan keserasian diantara sifat yang empat itu dengan amalan hidup manusia seharian. Insan yang seimbang dan harmonis akan menjadikan mereka sentiasa sedar terhadap diri yang menjadi hamba kepada “ Pencipta ” nya. Bukan itu sahaja, malah akan melahirkan rasa tanggung jawab untuk memikul amanah Allah SWT di atas muka bumi ini.²⁴⁶

1.5 : **Unsur intelek :-**

Ianya perlu diperkembangkan dalam hidup manusia supaya ianya akan menjadi seorang individu yang punya kemahiran, berusaha meningkatkan

²⁴⁵ *Ibid*

²⁴⁶ *Ibid*

penguasaan ilmu, berfikiran kreatif dalam menyebarkan ilmu pengetahuan serta mampu beramal dan memanfaatkan ilmu terhadap diri dan orang lain.²⁴⁷

1.6 : **Unsur rohani** :-

Perlu dibina dan akan melahirkan manusia yang sedar serta insaf tentang adanya pencipta, lahirnya rasa tanggung jawab untuk beribadah, bersyukur, berdisiplin dan akan melahirkan manusia yang berakhlak mulia.²⁴⁸

1.7 : **Unsur emosi** :-

Akan mencernakan seorang individu yang terkawal tingkah lakunya, punya perasaan kasih sayang, bersemangat kekitaan dan perpaduan serta melahirkan manusia yang menghargai serta menilai keindahan dan hasil-hasil kesenian.²⁴⁹

1.8 : **Unsur jasmani** :-

Akan melahirkan individu ummah yang sentiasa menjaga kesihatan badan, beriadah serta menggunakan kekuatan fizikal bagi kemanfaatan diri dan ummah keseluruhannya.²⁵⁰

1.9 : **Kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan** :-

Setiap individu berkewajipan untuk meletakkan kepercayaan tentang

²⁴⁷ *Ibid*

²⁴⁸ *Ibid*

²⁴⁹ *Ibid*

²⁵⁰ *Ibid*

wujudnya Tuhan (Allah SWT) dan kepercayaan itu perlu disusuli dengan mematuhi serta mengikuti segala perintah dan suruhannya. Kepercayaan kepada Tuhan (Allah SWT) meliputi beriman dengan Allah SWT yang telah menciptakan alam ini, menjadikan Nya sebagai “*Rabb*” untuk disembah, menyadari manusia hanya sebagai khalifah mentadbir alam ini serta meyakini dengan beramal melakukan kebaikan dan menghindarkan diri dari kejahatan.²⁵¹

1.10 : **Berilmu pengetahuan :-**

Iaitu melahirkan ciri-ciri manusia yang cintakan ilmu pengetahuan, membaca serta menambahkan ilmu pengetahuan serta tidak lupa untuk tugas mengamal dan menyebarkan ilmu yang diperolehi.²⁵²

1.11: **Berketrampilan :-**

Ketrampilan yang ingin dilahirkan dari Falsafah Pendidikan Negara ialah dalam sudut kecekapan dan kebolehan menjalankan sesuatu tugas . Kecekapan boleh berlaku apabila seseorang itu memiliki pengetahuan dan kemahiran yang tinggi .²⁵³

1.12: **Berakhlak mulia :-**

Suatu amalan yang amat dituntut dalam Islam. Selaras dengan misi

²⁵¹*Ibid*

²⁵²*Ibid*

²⁵³*Ibid*

pengutusan Rasulullah SAW di atas muka bumi sebagai peyempurna akhlak yang baik. Lantaran itu, hasrat daripada Falsafah Pendidikan Negara adalah melahirkan individu yang mempunyai pengetahuan tentang nilai peradaban yang baik serta menghindarkan diri daripada akhlak yang buruk.²⁵⁴

1.13: Bertanggung jawab :-

Hasrat melahirkan individu yang sedar bahawa tanggung jawab yang dipikul dalam menjalankan tugas terhadap negara adalah suatu amanah yang perlu dilaksana dengan sebaiknya dan sempurna. Dalam masa yang sama perlu bertanggung jawab berusaha meningkatkan daya pengeluaran negara.²⁵⁵

1.14: Berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri :-

laitu individu yang punyai sifat berusaha, berfikiran positif, punya ketahanan diri dalam menghadapi sebarang cabaran juga seorang yang berfikiran terbuka semasa berinteraksi dengan ras masyarakatnya.²⁵⁶

1.15: Sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran masyarakat dan negara :-

Frasa ini merupakan kemuncak kepada hasrat Falsafah Pendidikan Negara. Sumbangan yang akan diberikan oleh seseorang individu kepada negaranya, adalah sumbangan terhadap mengujudkan perpaduan dalam masyarakat dan

²⁵⁴ *Ibid*

²⁵⁵ *Ibid*

²⁵⁶ *Ibid*

negara. Sumbangan dalam memajukan ekonomi negara. Dan sumbangan yang paling besar terhadap negara adalah mengekalkan kestabilan negara dan sanggup berkorban mempertahankannya.²⁵⁷

2. PENDIDIKAN BERSEPADU DALAM PROSES PENGISLAMAN ILMU : PERSPEKTIF PENAKRIFAN

Seperti yang telah dijelaskan , bahawa teori kesepaduan dalam ilmu pengetahuan telah pun lama diperkenalkan oleh para pemikir Islam seperti Imām Al-Kindi (185/260 H – 801/873 M), al-Farābi (258/870 H – 339/950 M), Imām al-Ghazālī (450/1058 H – 505/1111M), Ibn Khaldūn (732/808 H – 1332/11406 M) dan dalam dunia moden ini oleh Mohammad Iqbāl (1294/1355 H – 1877/1938 M), Mohammad Naquib al-Attās (1931 M) dan Ismāil al-Farūqi (1339/1406 H – 1921/1986 M).

Penakrifan kepada pendidikan bersepadu ini telah diberikan dengan berbagai-bagai pendekatan. Dari penelitian penulis, penakrifan yang dapat dinukilkan adalah seperti berikut :-

2.1 : Pendidikan bersepadu diertikan sebagai pendidikan yang bersumberkan al-Quran dan al-Hadith disamping adanya integrasi disiplin-disiplin ilmu akal

²⁵⁷ *Ibid*

kearah membina komuniti ummah dengan Aqidah sebagai terasnya.²⁵⁸

2.2 : Pendidikan sepadu diertikan dengan pernyataan ilmu dengan kehidupan, keserasian antara pembangunan ummah dengan pengajaran, perhubungan antara manusia dengan komponen-komponen di dalam dirinya ke arah wujudnya keseimbangan rohani dan jasmani yang bertunjangkan kepada tauhid atau aqidah kepada yang Maha Esa.²⁵⁹

2.3 : Pendidikan sepadu ditakrifkan sebagai proses pemupukan peribadi dengan nilai-nilai yang baik berdasarkan ilmu pengetahuan yang diperolehi selaras dengan tuntutan al-Quran (Wahyu) untuk berbakti kepada Allah SWT, masyarakat dan alam. Disamping menyeimbangkan tuntutan rohani dan jasmani dan meletakkan sumber ilmu adalah dari Allah SWT.²⁶⁰

Dari tiga penakrifan pendidikan bersepadu yang diberikan, maka dapatlah disimpulkan bahawa konsep kesepaduan yang menjurus kepada pengislaman ilmu, menjurus kepada matlamat melahirkan insan yang beriman kepada Allah SWT, menyandarkan sumber ilmu (epistemologi) adalah dari Allah SWT, memupuk akhlak mulia, menanamkan keyakinan tentang keperluan ilmu pengetahuan dalam kehidupan manusia, menyedarkan manusia tentang

²⁵⁸ Ismail al-Faruqi (1989), *Op. Cit.*, h. 10-14. Lihat juga (Resolusi Forum Pendidikan Sepadu 30 Oktober 1984). Anjuran Universiti Kebangsaan Malaysia, h. 226.

²⁵⁹ Ghazali Basri (1991). *An Integrated Education System In A Multi-Faith And Multi-Cultural Country*, Kuala Lumpur : Angkatan Belia Islam Malaysia, h. 1-4.

²⁶⁰ Abdul Rauf Dalip (1993), *Peranan Pendidikan Sepadu Membentuk Ummah dan Masyarakat Teras KBSM*, Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia, h. 19.

peranan sebagai khalifah Allah di muka bumi serta matlamat akhirnya sebagai proses pembentukan insan soleh dan masyarakat soleh.²⁶¹

3. PENDIDIKAN BERSEPADU : PERSPEKTIF KURIKULUM BERSEPADU SEKOLAH MENENGAH (KBSM)

Program pelaksanaan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah (KBSM) telah diumumkan secara rasmi oleh Menteri Pendidikan Malaysia pada tanggal 11 September 1986. Dan mula dilaksanakan di semua sekolah menengah pada tahun 1988. Pelaksanaan tersebut adalah ekoran daripada Laporan Jawatan kuasa Kabinet mengkaji pelaksanaan dasar pelajaran 1979. Dalam laporan itu menyebut:-

“...Kurikulum di peringkat menengah hendaklah bercorak pendidikan umum sesuai bukan sahaja bagi murid-murid yang akan bekerja bah kan bagi mereka yang akan terus menyambung pelajaran”²⁶²

Dalam laporan itu juga menyebut tentang pembentukan keperibadian pelajar dari sudut kecekapan berfikir dan bertindak “.... *Samada secara sendiri mahu pun beramai-ramai dengan berpandukan kepada punca-punca akhlak yang mulia.....* “ ²⁶³

Hasil daripada 2 laporan Jawatan kuasa kabinet 1979 , itu lah yang menjadi titik tolak kepada penggubalan (KBSM) semenjak dari tahun 1980 hinggalah mula

²⁶¹ Abdul Rauf Dalip (1993), *Ibid*, h. 20-29.

²⁶² *Laporan Jawatan Kuasa Kabinet*(1979),*Op. Cit.*, Para 206.1,h. 107.

²⁶³ *Ibid*,Para 452,h. 227

dilaksanakan pada 1988. Sementara itu, KBSM yang digubal itu berlandaskan kepada Falsafah Pendidikan Negara yang bermatlamat untuk memperkembangkan potensi individu secara menyeluruh, seimbang dan bersepadu meliputi aspek intelek, rohani, emosi dan jasmani.

Pembentukan prinsip-prinsip KBSM adalah merujuk kepada laporan Jawatan kuasa Kabinet 1979 yang menegaskan :- "*.....Individu yang dilahirkan dari sistem persekolahan negara perlu selaras dengan tujuan pembangunan kemanusiaan*".²⁶⁴

Daripada penegasan tersebut maka KBSM telah digubal berpandukan prinsip-prinsip seperti berikut :-

- 3.1 : Penekanan Kurikulum KBSM perlu mengikuti kesinambungan Kurikulum Pendidikan Sekolah Rendah (KBSR), terutama dalam menerapkan asas nilai-nilai murni.²⁶⁵
- 3.2 : KBSM adalah bersifat pendidikan umum untuk semua pelajar. Ianya bertujuan menyelaraskan ke arah "*Out-put* " yang sama. Oleh yang demikian, dalam KBSM mata pelajaran teras adalah diwajibkan kepada semua pelajar untuk mengambilnya.²⁶⁶

²⁶⁴*Ibid*

²⁶⁵Pusat Perkembangan Kurikulum (1992), *Buku Penerangan Kurikulum Bersepadu Sekolah Menengah*, Kuala Lumpur :Kementerian Pendidikan Malaysia, h. 5-8.

²⁶⁶*Ibid*

- 3.3: Disiplin ilmu yang digunakan adalah kesinambungan dari Kurikulum Lama Sekolah Menengah (KLSM). Cuma penekanan dan isi kandungan di ubah mengikut strategi (KBSM).²⁶⁷
- 3.4 : Untuk mewujudkan sahsiah pelajar yang bersifat bersepadu maka setiap mata pelajaran dalam KBSM telah di masukkan unsur-unsur kesepaduan diantara keperluan intelek, rohani, emosi dan jasmani.²⁶⁸
- 3.5 : Semua mata pelajaran dalam KBSM telah diserapkan nilai-nilai murni. Atau dikenali sebagai nilai-nilai merentas kurikulum. Secara khususnya, nilai-nilai telah dimasukkan dalam mata pelajaran Pendidikan Islam dan Moral.²⁶⁹
- 3.6 : Bahasa Melayu telah dipertingkatkan penggunaannya dalam semua mata pelajaran KBSM. Pendekatan ini dikenali juga sebagai Bahasa Melayu merentas kurikulum.²⁷⁰
- 3.7: KBSM menekankan pemupukan terhadap cintakan ilmu. Menggalakkan pelajar supaya menimba ilmu secara berterusan di sepanjang hayat.²⁷¹

²⁶⁷ *Ibid*

²⁶⁸ *Ibid*

²⁶⁹ *Ibid*

²⁷⁰ *Ibid*

²⁷¹ *Ibid*

4. KURIKULUM BERSEPADU SEKOLAH MENENGAH (KBSM) : PERSPEKTIF PELAKSANAAN

Sesungguhnya, pelaksanaan KBSM adalah manifestasi kepada merealisasikan hasrat Falsafah Pendidikan Negara. Lantaran itu, Jawatan kuasa Kabinet mengkaji pelaksanaan dasar pendidikan 1979, yang meletakkan beberapa penegasan sebagai asas di dalam usaha pengubalan KBSM. Antara penegasan yang perlu diambil kira dalam pengubalan KBSM itu adalah ".....*Sistem/dasar pelajaran hendaklah dapat melahirkan tenaga rakyat yang dapat dipenuhi samada dari segi jangka pendek mahu pun jangka panjang.....*".²⁷²

Sementara itu suatu perkara yang tidak boleh dipinggirkan dalam pengubalan KBSM ialah menyandarkan semua ilmu pengetahuan dengan berpaksikan kepada tauhid, maka Jawatankuasa Kabinet telah menegaskan:

*"....Memandangkan pentingnya mata pelajaran Pengetahuan Agama Islam ini, maka diperakukan semua murid Islam bukan sahaja mesti mengikuti mata pelajaran ini tetapi hendaklah diwajibkan mengambilnya dalam peperiksaan awam...."*²⁷³

Bertolak daripada dua penegasan ini, daripada 456 penegasan yang telah dicatatkan dalam Laporan Jawatankuasa Kabinet 1979 itu, maka Jawatankuasa pelaksana KBSM telah mengambil daya usaha menyusun mata pelajaran KBSM mengikut keutamaan daripada 2 penegasan di atas. Setelah itu, lahirlah senarai mata pelajaran mengikut mata pelajaran teras dan elektif.²⁷⁴

²⁷²Laporan Jawatan Kuasa Kabinet (1979), *Op. Cit*, Para 1, h. 1.

²⁷³*Ibid*, Para 126.1, h. 71.

²⁷⁴Senarai mata pelajaran Teras dan Elektif adalah sama dengan apa yang tersenarai dalam Pakej Persijilan Terbuka.

Dalam pelaksanaan penggubalan kurikulum, beberapa rangka proses kerja Jawatan kuasa telah dibentuk. Proses kerja pengubalan dimulakan dengan melalui gerak kerja berikut :-

- 4.1: Jawatan kuasa Perancangan Pendidikan, yang di pengurusikan oleh Y.B Menteri Pendidikan.
- 4.2: Jawatan kuasa Pusat Kurikulum yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Pendidikan
- 4.3: Jawatan kuasa Pelaksanaan Kurikulum, dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Pendidikan Malaysia
- 4.4: Jawatan kuasa Kurikulum Negeri, dipengerusikan oleh Pengarah Pendidikan Negeri
- 4.5: Jawatan kuasa Kurikulum Bahagian/Daerah, dipengerusikan oleh Pegawai Pendidikan Bahagian/ Daerah
- 4.6: Jawatan kuasa Kurikulum Sekolah, dipengerusikan oleh Pengetua.²⁷⁵

Diantara bidang tugas Jawatan kuasa yang dibentuk ini adalah seperti

²⁷⁵ *Pusat Perkembangan Kurikulum* (1992), *Op. Cit*, h. 25.

penyediaan bahan yang merangkumi sukatan pelajaran , buku risalah penerangan tentang KBSM, Buku teks serta program KBSM dalam Televisyen dan Radio Pendidikan.²⁷⁶

Walau bagaimanapun matlamat KBSM tidak akan tercapai jika tugas pelaksanaan KBSM ini diletakkan hanya di bawah Jawatankuasa Pelaksana. Oleh yang demikian penglibatan dari semua pihak, bermula daripada Jawatankuasa, Pegawai Pendidikan, Guru di sekolah, Pensyarah di Maktab dan Universiti serta ibu-bapa dan pihak awam .²⁷⁷

Penilaian daripada jawatan kuasa perancang KBSM perlu dilakukan terhadap keberkesanan pelaksanaan KBSM di sekolah. Samada dalam sudut pengajaran , kemajuan dan pencapaiannya .²⁷⁸

Penekanan dalam KBSM ditentukan dalam beberapa kriteria yang tercatat dalam Falsafah Pendidikan Negara. Antaranya, adalah aspek kesepaduan yang berpaksikan kepada Tauhid (Allah SWT). Dan dari itu di hala tuju kan kepada mencapai matlamat, objektif setiap mata pelajaran yang akhirnya akan melahirkan insan yang seimbang dalam sudut intelek, rohani, emosi dan jasmani.²⁷⁹

Konsep kesepaduan dalam KBSM diperkukuhkan lagi dengan penerapan

²⁷⁶ *Ibid*, h. 21.

²⁷⁷ *Ibid*,h. 28

²⁷⁸ *Ibid*,h. 29

²⁷⁹ *Pusat Perkembangan Kurikulum (1992),Op. Cit*,h. 25.

nilai-nilai merentas kurikulum. Lantaran itu setiap mata pelajaran yang ditawarkan dalam KBSM, dihubungkan dengan kait mengait diantara satu sama lain. Umpamanya kandungan mata pelajaran Sejarah dihubungkan dengan mata pelajaran Pendidikan Islam, mata pelajaran Sains dihubungkan dengan nilai-nilai kepercayaan kepada Tuhan (Tauhid). Begitulah dengan mata pelajaran-mata pelajaran lain dalam KBSM. Nilai-nilai murni yang ditengahkan dalam merentas kurikulum KBSM adalah seperti nilai baik hati, berdikari, hemah tinggi, hormat menghormati, kasih sayang, keadilan, kebebasan, keberanian, kebersihan fizikal dan mental, kejujuran, kerajinan, kerjasama, kesederhanaan, kesyukuran,